

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/do-pobrania/ksiazki/99915,Nalezy-stworzyc-niepodlegle-panstwo-polski-e-z-wolnym-dostepem-do-morza-Powrot-Po.html>
02.03.2026, 12:32

„Należy stworzyć niepodległe państwo polskie (...) z wolnym dostępem do morza”. Powrót Pomorza i Kujaw do Polski 1918-1920 – do pobrania

Autor:

Churska-Wołoszczak Kamila, Męczykowska Barbara

Do pobrania:

[ALBUM – „Należy stworzyć niepodległe państwo polskie \(...\) z wolnym dostępem do morza”. Powrót Pomorza i Kujaw do Polski 1918-1920 \(pdf, 17.27 MB\)](#)
[KATALOG WYSTAWY – „Należy stworzyć niepodległe państwo polskie \(...\) z wolnym dostępem do morza”. Powrót Pomorza i Kujaw do Polski 1918-1920 \(pdf, 9.11 MB\)](#)

Opis

Kamila Churska-Wołoszczak, Barbara Męczykowska, *„Należy stworzyć niepodległe państwo polskie (...) z wolnym dostępem do morza”. Powrót Pomorza i Kujaw do Polski 1918-1920*, Gdańsk-Bydgoszcz 2020, 153 s., ISBN: 978-83-8098-814-9

Publikacja jest rozszerzoną wersją [wystawy](#) o tym samym tytule, której odsłonięcie nastąpiło w największych miastach województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego w listopadzie 2018 r., w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Zawartość ekspozycji wzbogacono o nieprezentowane wcześniej fotografie, fragmenty wspomnień i artykułów prasowych. Album zawiera ponad 130 zdjęć oraz plakaty, ulotki i mapy. Składa się z 13 rozdziałów w układzie chronologiczno-rzeczowym, przedstawiających najważniejsze aspekty odzyskania niepodległości na Kujawach i Pomorzu. Pierwszy rozdział zawiera informacje ogólne dotyczące drogi prowadzącej do odrodzenia Rzeczypospolitej. Kolejne mają charakter szczegółowy i odnoszą się do dziejów regionu – wydarzeń na Kujawach Wschodnich i ziemi dobrzyńskiej w listopadzie 1918 r., działalności organizacji Grenzschutz Ost, powstania wielkopolskiego, inkorporacji Pomorza w styczniu 1920 r. zakończonej zaślubinami Polski z morzem, plebiscytu na Powiślu czy inwazji bolszewickiej, która latem 1920 r. zagroziła młodemu państwu polskiemu. Ostatnią jego część stanowią portrety lokalnych ojców niepodległości.

Sposób prezentacji treści i bogata ikonografia sprawiają, że publikacja ma charakter edukacyjny, obejmując najistotniejsze wydarzenia z lat 1918-1920 i przybliżając najważniejsze aspekty odzyskania niepodległości na Kujawach, ziemi dobrzyńskiej, Kaszubach i Pomorzu. Dzięki temu zarówno album, jak i wystawa mogą być wykorzystane w procesie nauczania i wychowania przez nauczycieli, nie tylko na lekcjach historii, języka polskiego i wiedzy o społeczeństwie, ale i godzinach wychowawczych oraz podczas uroczystości szkolnych.

W załączniku do pobrania jest również katalog wystawy, który zawiera dodatkowo kartę pracy opracowaną przez dr Kamilę Churską-Wołoszczak (Delegatura IPN w Bydgoszczy).

Publikacje nie są przeznaczone do sprzedaży.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Nastę
ny](#)

[Powrót](#)

[Zobacz inne publikacje](#)

[wstecz](#)

[dalej](#)